dr Michał Lipa

Stosunki polsko-egipskie w perspektywie historycznej. Pierwsze ćwierćwiecze

Celem wystąpienia jest przedstawienie wstępnych wyników analizy stosunków polsko-egipskich w latach 1927-1952. Analiza relacji polsko-egipskich przeprowadzona zostanie w oparciu o następujące kryteria: geneza państwowości (po I WŚ), uwarunkowania stosunków międzynarodowych (wewnętrzne i zewnętrzne), a także interesy i cele polityki zagranicznej. Analizie towarzyszyć będzie kilka założeń, które sprowadzają się do naczelnej konstatacji o występowaniu podobnych doświadczeń polityczno-historycznych. Obydwa państwa dzielą bowiem podobne trajektorie rozwoju polityczno-historycznego. Każde z nich utraciło niepodległość wskutek zewnętrznych interwencji, co z czasem doprowadziło do rozwoju ruchów nacjonalistycznych, które – w obliczu szans, jakie przyniosły zmiany geopolityczne po I WŚ – przyczyniły się do powstania niepodległych państw.

Niepodległa Polska odrodziła się w 1918 roku jako demokratyczna republika, podczas gdy Egipt uzyskał formalną niepodległość (aczkolwiek o ograniczonej suwerenności) w 1922 roku, stając się monarchią konstytucyjną o charakterze demokratycznym. O ile Polska borykała się – w dwudziestoleciu międzywojennym – z zagrożeniem ze strony Związku Radzieckiego i nazistowskich Niemiec, o tyle Egipcjanie dążyli w tym czasie do uzyskania pełnej niezależności od Wielkiej Brytanii. Obydwa państwa doświadczały przy tym licznych wewnętrznych kryzysów politycznych, co przejawiało się w częstej zmianie rządów, po czym w każdym z nich doszło do politycznej deliberalizacji i – w efekcie – transformacji w kierunku autorytarnym. Jednym z głównych wewnętrznych uwarunkowań – podobnych dla obydwu państw – jest zatem nieudany „eksperyment" z liberalną demokracją oraz ukonstytuowanie się reżimu autorytarnego. Następnym jest fakt, iż ważną determinantą polityki zagranicznej zarówno Kairu, jak i Warszawy było zagrożenie z zewnątrz lub obca dominacja.

Czy owa wspólnota doświadczeń przyczyniła się do pogłębienia relacji między Polską a Egiptem w pierwszych 25 latach od nawiązania stosunków dyplomatycznych? A może dystans geograficzny pomiędzy państwami sprawił, że podobieństwa nie odgrywały dużego znaczenia i nie determinowały stosunków wzajemnych? Jak na te relacje wpłynęło doświadczenie II WŚ i zmiana reżimu politycznego w Polsce? Na te oraz inne pytania postaram się odpowiedzieć w trakcie wystąpienia, pt. *Stosunki polsko-egipskie w perspektywie historycznej. Pierwsze ćwierćwiecze*.